

Uitgangspunt is eigen regie

Leerlingen zijn te jong om te kiezen voor een profiel- of vervolgopleiding las ik deze week. Leraren lukt het niet om LOB in de vaklessen te integreren hoorde ik vorige week. Mentoren vinden het moeilijk om LOB-gesprekken te voeren is mijn ervaring. Dit roept vragen op over de haalbaarheid en effectiviteit van LOB. Zoals: LOB, wat kunnen we ermee? Wat zijn de doelen en wat is de aanpak om jongeren te leren kie-zen in plaats van te laten kiezen? Als leraren het niet kunnen, kunnen ze het dan wel leren? Wat is nodig voor een (toekomstig) curriculum in het vo?

Om deze vragen te beantwoorden, is het essentieel om LOB te definiëren. Ik maak er geen geheim van dat volgens mij LOB als afkorting van loopbaanontwikkeling en -begeleiding beter past in deze tijd dan voor loopbaanoriëntatie en -begeleiding. Met als kanttekening dat de ontwikkeling in dit geval de leerlingen betreft en de begeleiding de verantwoordelijkheid is van leraren, een beetje vreemd voor een afkorting dus. Afijn. Mijn punt: de woorden die afgekort zijn in LOB geven richting aan de doelen ervan. We kunnen van leerlingen niet verwachten dat ze zich oriënteren op een onzekere toekomst, maar we kunnen ze wel leren om zich te ontwikkelen zodat ze zich steeds weer opnieuw kunnen verbinden met hun veranderende omgeving.

Een leven lang ontwikkelen begint niet als je werkt, maar dat doe je een leven lang, dus ook op school. Daarbij helpt een aanbodgericht curriculum niet, want daarin leer je niet om je vanuit een eigen vraag te ontwikkelen. Ook helpt het niet als je een loopbaankeuze moet maken terwijl je helemaal geen ervaring hebt in het maken van keuzes en geen zicht hebt op waarvoor je kiest, zoals bij een profielkeuze bijvoorbeeld.

Wat als... een leerling geen profielkeuze maakt, maar dat een profiel een uitkomst is van een loopbaanontwikkelproces? Een ontwikkelproces waarin jongeren keuzes leren maken gedurende hun leerproces, in plaats van dat zij een keuze moeten maken voor zij een leertraject starten. Dynamisch onderwijs als



voorbereiding op een dynamische arbeidsmarkt. En, dat alle leerlingen uit elk profiel basiscompetenties leren die ze nodig hebben in hun leven. En ook dat het onderwijs een systeem hanteert waarin je deze competenties kunt ontwikkelen op basis van je kwaliteiten en motieven. Dat je als jongere steeds zelf leereenheden kiest, waardoor je je verdiept in een profiel of juist verbreedt. Dat het profiel (of profielcombinaties) de uitkomst, en niet het startpunt is van leren. Profielleren zou dat heten.

‘Dat de profielkeuze de uitkomst is en niet het startpunt’

Wat als ... jongeren in de vakken horen en ervaren hoe verschillend werk eruit ziet, kunnen experimenteren, hun motieven en kwaliteiten kunnen ontdekken en deze verbinden met het (school)werk dat gedaan moet worden. Want dat is loopbaanontwikkeling: het verbinden van je eigen doelen met die van je omgeving.

Wat als... leerlingen daardoor niet één vervolgopleidingkeuze hebben aan het eind van het vo, maar dat ze een zelfbeeld ontwikkeld hebben waarmee verschillende keuzes mogelijk zijn en dat ze over vaardigheden beschikken om steeds weer opnieuw een keuze te kunnen maken die bij hen past.